

KOSKA SAA TIETOA ASIOISTA MITÄ IKINÄ ONKAAN OLEMASSA

Bovallius-ammattiopisto Pieksämäen opiskelijat
internetin ja sosiaalisen median käyttäjinä

Jaana Kovanen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2014

Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) Kovanen, Jaana	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 12.05.2015
	Sivumäärä 45	Julkaisun kieli Suomi
		Verkkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi KOSKA SAA TIETOA ASIOISTA MITÄ IKINÄ ONKAAAN OLEMASSA Bovallius-ammattiopisto Pieksämäen opiskelijat internetin ja sosiaalisen median käyttäjinä		
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) Niinivirta, Mari		
Toimeksiantaja(t) Bovallius-ammattiopisto		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö tehtiin Bovallius-ammattiopisto Pieksämäen pyynnöstä. Bovallius-ammattiopisto on ammatillinen erityisammattilaitos, joka tarjoaa valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta sekä tutkintotavoitteista koulutusta. Koulutusta järjestetään Pieksämäellä, Jyväskylässä ja Turussa sekä muilla paikkakunnilla.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä Bovallius-ammattiopisto Pieksämäen opiskelijoille kysely, jonka avulla voidaan kartoittaa, kuinka moni opiskelija käyttää internetiä, mitä sosiaalisen median sivustoja he käyttävät ja mitä he internetin käyttämisestä ajattelevat. Saatua tietoa voidaan käyttää apuna opetuksessa ja ohjaamisessa.</p> <p>Kysely toteutettiin keväällä 2012 kirjallisena kyselynä ja se jaettiin kaikille lukuvuonna 2011–2012 Pieksämäen yksikön opiskelijoille. Kyselylomakkeita jaettiin 141 kappaletta. Vastauksia saatiin 100 joten vastausprosentti oli 71.</p> <p>Kyselyn perusteella todettiin, että valmentavan ja kuntouttavan opiskelijoista yli puolet käyttää internetiä ja tutkintotavoitteisten koulutuksen opiskelijoista lähes jokainen. Suosituimmat sivustot olivat Youtube, Facebook ja Wikipedia. Vastaajat pitivät internetissä hyvänä ja hyödyllisenä mm. tiedon saamisen, yhteydenpidon ystäviin ja perheenjäseniin sekä musiikin kuuntelun. Huonoiksi puoliiksi ja haitoiksi mainittiin mm. virukset ja haittaohjelmat, ongelmat tietokoneen toiminnassa tai internetyhteydessä sekä yksityisyyden säilyttämiseen liittyvät ongelmat. Useat vastaajat eivät nähneet internetin käyttämisessä mitään huonoja puolia tai haittoja.</p> <p>Kyselystä saatua tietoa voidaan käyttää Bovallius-ammattiopistossa apuna opetuksen ja ohjaamisen suunnittelussa, koska se antaa uutta tietoa ja näkökulmia opiskelijoista internetin käyttäjinä.</p>		
Avainsanat (asiasanat) sosiaalinen media, internet, Bovallius-ammattiopisto		
Muut tiedot		

Author(s) Kovanen, Jaana	Type of publication Bachelor's / Master's Thesis	Date 12052014
	Pages 45	Language Finnish
		Permission for web publication (X)
Title BECAUSE I WILL FIND ALL THE INFORMATION ABOUT EVERYTHING, WHAT'S OUT THERE The students of The Bovallius Vocational Education and Training Center Pieksämäki using internet and social media		
Degree Programme Degree programme in social care		
Tutor(s) Niinivirta, Mari		
Assigned by Bovallius Vocational Education and Training Center		
Abstract <p>Bachelor's thesis was assigned by Bovallius Vocational Education and Training Center, which provides vocational special needs as rehabilitative instruction and guidance and Education for Vocational Upper Secondary Qualifications. Training is organized in Jyväskylä, Pieksämäki, Turku, and several other towns in Finland.</p> <p>The meaning of The Bachelor's Thesis was to create a survey to find out how many of the students of the Bovallius Vocational Education and Training Center in Pieksämäki use internet and social media. The meaning was also to know, what they think about using internet. The information supports education and instructing. The survey was executed during the spring 2012. The survey was handed out to all students of the Bovallius Vocational Education and Training Center in Pieksämäki (141). 100 students gave the reply. The response rate was 71 %.</p> <p>As a result of the survey more than a half of the students of the rehabilitative instruction and guidance and Education used internet. Almost all the students Education for Vocational Upper Secondary Qualifications used internet. The most popular web pages were Youtube, Facebook and Wikipedia. The respondents thought that amongst other things getting knowledge, communication with friends and family and listening music are good and useful using internet. As harms were mentioned amongst other things viruses and malware, problems with computer and internet server and problems protecting privacy. Many of the respondent thought that there are no any harms using the internet.</p> <p>The information based of the survey helps the Vocational Special Needs Teachers and Instructors planning their work at Bovallius Vocational Education and Training Center Pieksämäki. The survey presents new information and aspects about the students as the internet users.</p>		
Keywords social media, internet, Bovallius Vocational Education and Training Center		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 Johdanto	3
2 Monimuotoinen sosiaalinen media	4
3 Nettinatiivit ja milleniaalit sosiaalisen median käyttäjinä	5
4 Bovallius-ammattiopisto ja erityisopetuksen perusteet	6
4.1 Erityisopetuksen perusteet	7
4.2 Internetin ja sosiaalisen median käyttäminen opetuksessa	9
4.3 Bovallius-ammattiopisto ja sosiaalinen media	10
5 Tutkimuksen toteuttaminen	12
5.1 Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoitteet	12
5.2 Tutkimusmenetelmät	12
5.3 Kyselytutkimuksen toteuttaminen	13
5.4 Aineiston käsittely	15
5.5 Avoimiin kysymyksiin saatujen vastausten luokittelu	16
6 Tutkimuksen tulokset	19
6.1 Käytätkö internetiä?	19
6.2 Käytätkö sähköpostia?	20
6.3. Mitä seuraavista sivustoista sinä käytät usein?	21
6.4 Avoimet kysymykset	22
7 Johtopäätökset	25
8 Pohdinta	27

LÄHTEET	34
LIITTEET	37
Liite 1. Kyselylomake	37
Liite 2. Kyselyn saatekirje opiskelijoille	41
Liite 3. Kyselyn saatekirje ryhmävastuopettajille	42

KUVIOT

KUVIO 1. Vastausten jakautuminen Käytätkö internetiä? -kysymykseen	20
KUVIO 2. Vastausten jakautuminen Käytätkö sähköpostia? -kysymykseen	21

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Erityisopetuksen perusteet Bovallius-ammattiopisto Pieksämäellä 2011–2012	9
TAULUKKO 2. Esimerkki Tiedon saaminen -teeman muotoutumisesta	17
TAULUKKO 3. Esimerkki useiden teemojen löytymisestä samalta vastaajalta tai samasta lauseesta	17
TAULUKKO 4. Esimerkki yhteisten teemojen löytymisestä Onko internetissä sinun mielestäsi jotain huonoja puolia tai haittoja? – kysymykseen	18
TAULUKKO 5. Vastaukset Mitä seuraavista sivustoista sinä käytät usein? – kysymykseen	22
TAULUKKO 6. Avointen vastausten jakautuminen Mikä internetissä on sinun mielestäsi hyvää? ja Miksi pidät internetin käyttämisestä? – kysymyksiin	23
TAULUKKO 7. Vastausten jakautuminen Onko internetin käyttämisessä sinun mielestäsi jotain huonoja puolia tai haittoja? – kysymykseen	25

1 Johdanto

Opinnäytetyö käsittelee Bovallius-ammattiopisto Pieksämäen opiskelijoiden internetin ja erityisesti sosiaalisen median käyttöä. Asiaa on tutkittu kirjallisen kyselyn avulla, joka jaettiin kaikille Bovallius-ammattiopisto Pieksämäen toimipaikan opiskelijoille keväällä 2012. Aihe on ajankohtainen ja ammattiopiston opiskelijoiden keskuudessa arkipäiväinen.

Opinnäytetyön lähtökohtana ovat sekä kiinnostus aiheeseen että pyyntö Bovallius-ammattiopiston taholta selvittää millä sosiaalisen median sivustoilla opiskelijat käyttävät. Saatua tietoa voidaan hyödyntää ohjauksessa, opetuksessa, ohjeissa ja säännöissä sekä henkilöstön lisäkoulutuksessa. Tutkimuksen tulosten toivottiin tuovan välineitä myös vaikeiden tilanteiden, esimerkiksi kiusaamisen ennaltaehkäisyyn (Myyryläinen 2012). Eräs tutkimuksen tavoitteista on myös, että Bovallius-ammattiopisto Pieksämäen henkilöstö hahmottaa, miten paljon opiskelijat käyttävät internetiä.

Bovallius-ammattiopisto järjestää ammatillista erityisopetusta usealla paikkakunnalla. Opiskelijat ovat erityisopiskelijoita, jokainen opiskelija tarvitsee erityistä tukea selviytyäkseen opinnoista ja arkipäivän toiminnoista. Tästä huolimatta Bovallius-ammattiopiston opiskelijat ovat kiinnostuneita samoista asioista kuin ikätoverinsa: esimerkiksi internetin käyttämisestä ja erilaisten sosiaalisen median palvelujen tarjoamista mahdollisuuksista viettää aikaa, olla yhteydessä kavereihin ja tuoda esille omia ajatuksiaan. Sosiaalisen median käyttäminen opetuksen ja ohjaamisen tukena on ollut toistaiseksi vähäistä.

Bovallius-ammattiopistossa Pieksämäellä sosiaalisen median, tietävästi ainakin Facebookin avulla on tapahtunut vakavaa kiusaamista opiskelijoiden keskuudessa. Varomattomuus omien salasanojen säilyttämisessä ja siten identiteettivarkaus sekä kiusanteko ja uhkailu ovat tuoneet uusia haasteita työhön opiskelijoiden kanssa. (Myyryläinen 2012.)

Vastaavanlaista tutkimusta ei ole aiemmin tehty Bovallius-ammattiopistossa. Tämä tutkimus oli varsin pintapuolinen kartoitus, vaikka kyselyssä oli myös avoimia kysymyksiä. Pintapuolisuus johtui siitä, että kysely oli kirjallinen. Opettajille, jotka jakoivat kyselylomakkeet ryhmiensä opiskelijoille, annettiin ohjeet auttaa vastaamisessa, mutta sitä ei voi sivuuttaa, että avusta huolimatta erityisopiskelijoiden kyky vastata kirjallisiin kyselyihin saattaa olla hyvin heikko.

2 Monimuotoinen sosiaalinen media

Käsitettä sosiaalinen media voidaan määritellä ja tarkastella monesta näkökulmasta. Sosiaalinen media voidaan nähdä mm. viestintänä, internet-sivuina ja – työkaluina, prosessina sekä ajattelu- ja työtapana. Sanastokeskus määrittelee sosiaalisen median olevan ”tietoverkkoja ja tietotekniikkaa hyödyntävä viestinnän muoto, jossa käsitellään vuorovaikutteisesti ja käyttäjälähtöisesti tuotettua sisältöä ja luodaan ja ylläpidetään ihmisten välisiä suhteita” (Sanastokeskus 2010, 13).

Bovallius-ammattiopiston Some-säännöt henkilöstölle-ohjeistuksessa (2012) sosiaalinen media määritellään internet-sivustoksi tai internet-työkaluksi, joilla käyttäjät luovat sisältöä muiden käyttäjien nähtäville. Näissä Some-säännöissä sosiaalinen media jaotellaan ulkoisiin palveluihin, esimerkiksi Facebook ja Youtube, yhteisöllisiä ominaisuuksia sisältäviin muihin sivustoihin sekä oppilaitosten omiin sisäisiin työkaluihin, esimerkiksi wikeihin ja keskusteluryhmiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö sosiaalisen median ohjeissaan (2010, 3) kuvaa sosiaalisen median prosessina jossa rakennetaan yhteisiä merkityksiä yhteisöjen, sisältöjen ja verkkoteknologioiden avulla. Myös Pönkä (2012) määrittelee sosiaalisen median prosessiksi, jossa yhteisten merkitysten muodostamisen lisäksi jaetaan tietoa. Aitamurto ym. (2011, 111) taas määrittelevät sosiaalisen median ajattelu- ja toimintata- vaksi, joka hyödyntää teknologiaa. He liittävät sosiaaliseen mediaan mm. seuraavia ominaisuuksia: sananvapaus, demokratia, voimaantuminen, verkostoituminen, avoimuus, arvojen muutos, tiedon jakaminen ja joukkoäly.

Sosiaalisesta mediasta puhuttaessa monelle tulee ensimmäisenä mieleen Facebook. Tilastokeskuksen Tieto- ja viestintätekniiikan käyttö -tutkimuksen (2011) mukaan Suomalaisista 45 %:lla on profiili Facebookissa. Facebook on ollut myös paljon esillä mediassa, joten näiden käsitteiden yhdistyminen arkipäivän käytössä on ymmärrettävää. Sosiaalinen media tarkoittaa kuitenkin paljon muutakin, kuin Facebookin tapaisia palveluja. Facebook on yhteisöpalvelu, kuten myös esimerkiksi IRC-galleria, Suomi24, Kuvake, Google+ ja Kaveripiiri, joka on Kehitysvammaliiton ylläpitämä yhteisö. Sosiaalista mediaa ovat myös mediapalvelut, kuten esimerkiksi Youtube, jossa jaetaan videoita, Flickr, jossa jaetaan kuvia ja Slideshare Powerpoint-esitysten jakamiseen. Avoin tietosanakirja Wikipedia on myös sosiaalista mediaa. Sosiaalisen mediaan kuuluvat myös Blogit ja mikroblogit kuten Blogger ja Twitter sekä pelit ja virtuaalimaailmat, esimerkkeinä World of Warcraft, Habbo Hotel ja Second Life. Nämä ovat vain pieni osa sosiaalisen median tarjonnasta, joka muuttuu jatkuvasti. Mäntymäki (2012, 11) pohtii, olisiko aiheellista puhua sosiaalisista medioista sosiaalisen median sijaan, koska palvelutarjonta on moninaista ja koska samaa palvelua käytetään eri tavoin.

3 Nettinatiivit ja milleniaalit internetin ja sosiaalisen median käyttäjinä

Vuonna 1992 jälkeen syntyneistä käytetään käsitteitä ”sukupolvi Z” tai ”nettinatiivi”. Heille internetin olemassaolo on itsestäänselvyys ja ajatustensa sekä elämänvaiheiden tallentaminen ja jakaminen internetissä luontevaa. (Aitamurto ym. 2011, 58–59.) Mediakasvatuksen käsikirja määrittelee z-sukupolven internet-aikaan syntyneiksi 1995-2000-luvun lapsiksi. Milleniaali on läheinen käsite tälle ja tarkoittaa teknologisoituneeseen ja medioituneeseen maailmaan syntyneitä lapsia ja nuoria. (Meriranta 2010, 234; 236.) Artikkeleissa ja kirjallisuudessa käytetään näiden käsitteiden rinnalla myös sanoja verkkosukupolvi, nettisukupolvi ja diginatiivi.

Vuonna 2011 toteutettiin kansallinen tutkimus lasten ja nuorten sosiaalisen median ja verkkopalvelujen käytöstä. Tutkimukseen vastasi 2464 lasta ja nuorta. 16–20-vuotiaiden osuus vastanneista oli 761 henkilöä eli 30,9 %. Tästä ikäryhmästä 55 %

käyttää internetiä päivittäin 0-2 tuntia. 38 % käyttää internetiä päivittäin 3-5 tuntia ja 8 % kuusi tuntia tai enemmän. Facebook ja Youtube olivat ylivoimaisesti suosituimmat sosiaalisen median palvelut kaikkia vastaajia tarkastellessa. 16–20-vuotiaista vastaajista yli 82 % käyttää Facebookia usein tai joskus ja lähes 70 % Youtubea usein tai joskus. (Aarnio & Multisilta 2011, 6; 11–12.)

Tilastokeskuksen vuonna 2011 tekemän selvityksen mukaan 99 % 16–24-vuotiaista on käyttänyt internetiä viimeisen kolmen kuukauden aikana ja 73 % heistä käyttää internetiä yleensä useita kertoja päivässä. Tästä ikäryhmästä 94 % lähettää tai vastaanottaa sähköposteja ja 86 % seuraa yhteisöpalveluja (esim. Facebookia). (SVT, 2011.)

4 Bovallius-ammattiopisto ja erityisopetuksen perusteet

Bovallius-säätiön toimintaan kuuluvan Bovallius-ammattiopiston historia ulottuu 1900-luvun alkuun, jolloin perustettiin Pieksämäkeläisten sisarusten Sofia ja Angeli-que Bovalliuksen tekemän testamentin mukaan tytöille tarkoitettu kuuromykkäkoti. Toiminta on vuosien saatossa kasvanut ja muotoutunut ammatilliseksi erityisoppilaitokseksi, joka tarjoaa valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta, ammatillista peruskoulutusta viidellä eri alalla sekä aikuiskoulutusta, johon kuuluvat valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen lisäksi täydennys- ja lyhytkoulutukset. Oppilaitoksen tehtäviin kuuluu myös ammatillisen erityisopetuksen kehittämis- ja palvelukeskustoiminta. Oppilaitoksen päätoimipaikat sijaitsevat Pieksämäellä, Jyväskylässä ja Turussa, mutta koulutusta järjestetään myös monilla muilla paikkakunnilla. Bovallius-ammattiopistossa opiskelee n. 550 nuorta ja aikuista. Henkilökuntaa on noin 250. Pieksämäellä opiskelijoita on noin 140 ja henkilökuntaa 80. (Koulun perustaminen n.d.; Tervetuloa Bovallius-ammattiopistoon 2012.)

Bovallius-ammattiopiston kohderyhmään kuuluvat kontakti- ja kommunikaatioesteiset sekä vaikeavammaiset opiskelijat. Opiskelijoiden erityisopetuksen ja tuen tarpeiden johtuvat vammasta, sairaudesta, kehityksen viivästyisestä, tunne-elämän häi-

riöistä tai muista syistä. (Bovallius-ammattiopiston opetussuunnitelman yhteinen osa 2011, 13–14.)

4.1 Erityisopetuksen perusteet

Erityisopetuksen perusteiden vaikutus oppimiseen

Erityisopiskelijoiden tuen tarpeet ovat hyvin monimuotoisia, oppimisvaikeudet voivat olla erityisiä tai laaja-alaisia oman elämän hallinnan ongelmia. Lukeminen, kirjoittaminen, hahmottaminen, vieraiden kielten opiskelu, päättely ja keskittyminen saattavat tuottaa vaikeuksia. Omaa osaamista saatetaan yli- tai aliarvioida. Tuen tarve voi näkyä myös ongelmanratkaisutaitojen puutteena ja tosiasioihin pohjautuvien valintojen tekemisen vaikeutena. Nämä oppimisen vaikeudet aiheuttavat epäonnistumisia ja sitä kautta itsetunto-, motivaatio- ja käyttäytymisongelmia. (Nuutila 2010, 35; Bovallius-ammattiopisto 2011, 21.) Erityiset oppimisvaikeudet liittyvät kirjoittamisen, lukemisen, laskemisen, tarkkaavaisuuden, tunne-elämän ja motoriikan vaikeuksiin. Näihin saattaa liittyä myös psyykkisiä häiriöitä. (Mitä ovat oppimisvaikeudet 2013.) Laaja-alaiset oppimisvaikeudet johtuvat kognitiivisen tiedonkäsittelyn heikkoudesta ja vaikeuttavat selviytymistä opiskelun ja työelämän haasteista. Vaikeudet ovat pysyviä ja ilmenevät jo koulun aloittamisesta saakka. Laaja-alaisten oppimisvaikeuksien käsite vastaa aikaisempaa ”heikkolahjainen”-diagnoosia. (Kuikka, Närhi & Seppälä 2010, 28–29.)

Yleisimpiä erityisopetuksen perusteita

Kehitysvammaisuus on usein erityisopetuksen tarpeen taustalla. Kehitysvamma on ymmärryksen vamma ja kehitysvammaisille yhteistä on, että käsitys todellisuudesta on tavallista konkreettisempi ja yksinkertaisempi (Ikonen 1998, 97). Kehitysvammaisten oppimiseen vaikuttavat rakenteelliset heikkoudet ja prosessiheikkoudet. Rakenteelliset heikkoudet liittyvät lyhytkestoisen muistin toimintaan ja tarkkaavaisuuden ja havaintokyvyn häiriöihin. Prosessiheikkoudet vaikuttavat mieleen painamiseen ja palauttamiseen. (mts. 101-102.)

Mielenterveysongelmat erityisopetuksen perusteena tai muun erityisopetuksen perusteen yhteydessä (esimerkiksi kehitysvammainen opiskelija, jolla on mielenterveysongelmia) ovat varsin yleisiä ammatillisen erityisopetuksen arkipäivässä. Mielenterveysongelmat vaikuttavat opiskeluun ja oppimiseen hyvin monella tavalla:

- vaikutukset kognitiivisiin, motivationaalisiin, emotionaalisiin ja sosiaalisiin valmiuksiin
- havaitsemisen, ajattelun, päättelyn ja sosiaalisten valmiuksien ongelmat
- aloitekyvyn heikentyminen
- huono itsetunto
- heikot psyykkisen itsesäätely keinot
- psyykenlääkkeiden sivuvaikutukset. (Jauhiainen, 2013.)

Autismin kirjoon kuuluvien henkilöiden oppimiseen vaikuttavat kieli- ja kommunikaatiohäiriöt, sosiaalisen kanssakäymisen ongelmat ja epätavalliset reaktiot ympäristöön. Autistisen henkilön puheen kehitys on normaalista poikkeavaa ja joillekin ei puhetta kehity lainkaan. Kommunikoinnin tueksi tarvitaan erilaisia menetelmiä, esimerkiksi kommunikaatiokansio tai PECS-menetelmä. (Kerola ym. 2009, 25; 75–78.) Autistisella henkilöllä on vaikeuksia olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa: tunteiden ilmaiseminen voi olla erikoista, kokemusten jakamista ja vastavuoroisuutta ei tapahdu ja on ylipäättään vaikeuksia reagoida toisiin ihmisiin (Mts. 37). Oppimiseen vaikuttavat myös ongelmat aistitiedon käsittelyssä, henkilö reagoi aistimuksiin liikaa tai liian vähän, jolloin hän stimuloi itse voimakkaita aistikokemuksia (Mts. 97–99).

AD/HD ei varsinaisesti näy erityisopetuksen perusteiden luettelossa, mutta se voi olla hahmottamisen, tarkkaavaisuuden ja keskittymisen vaikeuksien sekä vuorovaikutuksen ja käyttäytymisen häiriöiden taustalla. AD/HD-henkilön oppimista vaikeuttavat hahmotushäiriöt, keskittymisvaikeus, huono muisti, käyttäytymishäiriöt ja erityiset oppimisvaikeudet (Michelsson ym. 2003, 60).

Oppimisvaikeuksien kirjo näkyy selkeästi Bovallius-ammattiopiston opiskelijoiden opiskelussa ja muussa toiminnassa: on opiskelijoita, jotka tarvitsevat ympärivuorokautista hoitoa ja valvontaa sekä opiskelijoita, joilla on oma asunto, ajokortti ja pa-

risuhde. Suurin osa opiskelijoita on tuen ja ohjauksen tarpeeltaan näiden ääripäiden väliltä.

Lukuvuonna 2011–2012 tutkimuksen toteuttamisen aikaan opiskelijoiden erityisopetuksen perusteet Bovallius-ammattiopisto Pieksämäellä jakautuivat seuraavasti.

TAULUKKO 1. Erityisopetuksen perusteet Bovallius-ammattiopisto Pieksämäellä 2011–2012

Vaikea kehityksen viivästyminen (keskivaikea tai vaikea kehitysvamma)	27 %
Lievä kehityksen viivästyminen	22 %
Hahmottamisen, tarkkaavaisuuden ja keskittymisen vaikeudet	11 %
Kielelliset vaikeudet	9 %
Psyykkiset pitkäaikaissairaudet	9 %
Autismiin ja aspergerin oireyhtymään liittyvät oppimisvaikeudet	7 %
Vuorovaikutuksen ja käyttäytymisen häiriöt	4 %
Näkövamma	3 %
Kuulovamma	1 %
Fyysiset pitkäaikaissairaudet	1 %
Liikkumisen ja motoristen toimintojen vaikeus	1 %
Muu syy joka edellyttää erityisopetusta	5 %

(Primus opiskelijahallinnon tietokantaohjelma 2012)

4.2. Internetin ja sosiaalisen median käyttäminen opetuksessa

Opiskelu ja yhteyden pitäminen opettajiin ja ohjaajiin internetin avulla on toistaiseksi Pieksämäellä ollut vähäistä. Kuhankosken erityisammattikoulussa (nykyisessä Bovallius-ammattiopisto Jyväskylässä) on kehitetty selko-oppimisympäristö Severi, jonka avulla opiskelijat, joilla on laaja-alaisia oppimisvaikeuksia, voivat mm. pitää yhteyttä opettajaan, tehdä tehtäviä ja osallistua keskusteluun (Severi-oppimisympäristö, 2013).

Bovallius-ammattiopisto Turun yksiköt osallistuivat Eri-TUKEA-hankkeeseen 2007–2009, jossa käytettiin Moodlea verkko-oppimisympäristönä. Hanke keskittyi erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden verkko-oppimiseen ja –ohjaukseen. Tavoitteena oli tukea monimuotoista oppimista ja lähiopetusta. Hankkeen myötä verkko-opetuksen hyödyiksi osoittautuivat mm.

- uusien toimintatapojen toteuttaminen
- mahdollisuus projektinomaiseen ja yhteistoiminnalliseen opetukseen
- opiskelijoiden oppimisen ilon ja motivaation lisääntyminen
- oppilaitosten sisäinen ja ulkoinen verkostoyhteistyö
- mahdollisuus tutkivaan ja itseohjautuvaan oppimiseen

(Nuutila, 2010.)

Opetushallitus on antanut suositukset sosiaalisen median opetuskäytöstä. Suositukset koskevat kaikkea opetusta esiopetuksesta ammatilliseen peruskoulutukseen ja niiden tavoitteena on, että kaikilla oppijoilla olisi tasavertaiset mahdollisuudet sosiaalisen median hyödyntämiseen ja sen merkityksen ymmärtämiseen. Keinoja tähän ovat mm.

- sosiaalisen median opetuskäytön linjaukset sisältyvät tietostrategiaan
- koulutuksen järjestäjällä on konkreettiset yhtenäiset toimintamallit
- turvallisten ja monipuolisten oppimisympäristöjen luominen
- oppijan monipuolisten mediataitojen kehittäminen
- sosiaalista mediaa käytetään edistämään vuorovaikutusta ja osallisuutta
- sosiaalista mediaa hyödynnetään kodin ja koulun välisessä yhteistyössä.

(Opetushallitus 2012.)

4.3 Bovallius-ammattiopisto ja sosiaalinen media

Bovallius-ammattiopiston oppilaitoskohtaiset opetussuunnitelmat perustuvat valtakunnallisiin opetussuunnitelmiin. Tieto- ja viestintätekniikan opinnot kuuluvat sekä valmentavaan ja kuntouttavaan opetukseen ja ohjaukseen (valmentava I ja valmentava II) että tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Valmentavan ja kuntouttavan ope-

tuksen ja ohjauksen opinnoissa tietotekniikka kuuluu opiskeluvalmiuksien kokonaisuuteen (Bovallius-ammattiopisto 2010b, 6-8). Tutkintotavoitteisessa koulutuksessa tietotekniikka sisältyy ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien (ATTO-aineet) opintoihin (Bovallius-ammattiopisto 2009, 31). Näiden lisäksi tietotekniikka ja mediaosaaminen katsotaan kuuluvaksi elinikäisen oppimisen avaintaitoihin. Elinikäisen oppimisen avaintaidot tarkoittavat valmiuksia, joita tarvitaan jatkuvaan oppimiseen, tulevaisuuden ja uusien tilanteiden haltuunottoon sekä työelämän muuttuviin olosuhteisiin. Avaintaidot lisäävät ammattisivistystä ja kansalaisvalmiuksia. (Elinikäisen oppimisen avaintaidot 2010.)

Oppilaitoskohtaisia opetussuunnitelmia tarkastellessa sosiaalisen median kannalta löytyy joitakin mainintoja. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen (valmentava I) opetussuunnitelmassa tietotekniikan opintojen osiossa tavoitteena on vastuullinen verkon käyttäminen ja sosiaalisen median merkityksen ymmärtäminen (Bovallius-ammattiopisto 2010b, 17). Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen opetuksen (valmentava II) opetussuunnitelmassa ei mainita sosiaalista mediaa, vaan tavoitteena on tietoverkon turvallinen käyttäminen (mts. 25). Sosiaalinen media on mainittu sekä valmentava I:n että valmentava II:n toteutussuunnitelmissa (Bovallius-ammattiopisto 2012-2013a, Bovallius-ammattiopisto 2012-2013b).

Tutkintotavoitteiseen koulutukseen kuuluvien tieto- ja viestintätieteiden opintojen tavoitteissa ja arviointikriteereissä ei mainita sosiaalista mediaa. Tavoitteet ja kriteerit painottuvat ammattitehtävissä tarvittavien ja käytettävien sovellusten ja menetelmien käyttämiseen, sekä tekijänoikeuksien, tietoturvan ja tietosuojan merkityksen ymmärtämiseen. (Bovallius-ammattiopisto 2009, 31.) Bovallius-ammattiopiston strategia vuosille 2010–2015 huomioi sosiaalisen median sekä pedagogisen että tietohallintostrategian osuudessa. Tietohallintostrategian näkökulma sosiaaliseen mediaan on, että sen käyttämisessä noudatetaan julkishallinnon suosituksia ja ohjeita. Pedagoginen strategia mainitsee sosiaalisen median hyödyntämisen osana oppimisympäristöä. (Bovallius-ammattiopisto 2010a, 15-18.)

5 Tutkimuksen toteuttaminen

5.1. Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa, mitä sosiaalisen median sivustoja Bovallius-ammattiopisto Pieksämäen opiskelijat käyttävät ja mitä mieltä he ovat internetin käyttämisestä. Lähtökohdانا on tieto, että opiskelijat käyttävät internetiä ja sosiaalista mediaa, mutta ei tiedetä mitä ja kuinka paljon. Tarkempaa tietoa tarvitaan opetuksen ja ohjaamisen tueksi.

Tutkimuskysymyksiinä ovat, kuinka moni opiskelijoista käyttää internetiä ja erityisesti mitä sosiaalisen mediaan kuuluvia sivustoja? Onko valmentavan ja kuntouttavan opiskelijoiden ja ammatillisten ryhmien opiskelijoiden välillä eroja? Mitä asioita opiskelijat kokevat internetissä hyvinä ja hyödyllisinä ja mitä huonoina?

5.2. Tutkimusmenetelmät

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena, jossa aineisto kerätään otoksesta strukturoidussa muodossa eli tässä tapauksessa kyselylomakkeella. Lomakkeessa on sekä valmiita vastausvaihtoehtoja sekä avoimia osioita. Tutkimus on luonteeltaan siis sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen. Laadullisen tutkimuksen menetelmiä käytetään kyselylomakkeen avoimien kysymysten analysoinnissa.

Kvantitatiiviselle tutkimukselle on olennaista määrälliseen mittaamiseen soveltuva havaintoaineisto, perusjoukon ja otoksen valitseminen, aineiston tilastollinen käsittely ja analysointi sekä päätelmien teko analyysin perusteella (Hirsjärvi ym. 2009, 140). Kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohta on kuvata kokonaisvaltaisesti todellista elämää tavoitteenaan löytää uusia tosiasioita (mts. 161).

Kyselylomakkeen käytön etuina ovat tehokkuus ja laajan tutkimusaineiston saaminen. Tutkimuksen tekijä itse ei vaikuta vastauksiin ja kysymykset esitetään samassa

muodossa kaikille (vrt. haastattelu: tutkijan olemus, äänenkäyttö jne). Haittoja ovat mahdolliset kysymysten väärinymmärrykset ja epäselvyydet, epätarkat vastaukset, vastaajan kielteinen suhtautuminen kyselyyn ja kyselylomakkeen heikkoudet. (Hirsjärvi ym. 2009, 195; Valli 2001, 101–102.)

5.3. Kyselytutkimuksen toteuttaminen

Tutkimuksen aineisto kerättiin kyselylomakkeella (liite 1). Kyselylomakkeen suunnittelu alkoi kevätlukukaudella 2010 vapaamuotoisilla keskusteluilla Bovallius-ammattiopiston opiskelijoiden kanssa. Keskusteluissa kartoitettiin, mitä internet-sivustoja opiskelijat mielellään käyttävät ja mitä ne ylipäättään internetistä ajattelevat. Päivittäinen työskentely ammattiopistossa myös toi arkikokemusta siitä, millaiset sivustot opiskelijoita näyttäisivät kiinnostavan. Lomake muotoutui Työelämälähtöinen kehittämistoiminta-opintojen yhteydessä ja sitä testattiin kahdella pilottiryhmällä keväällä 2010. Lomake muokkaantui hieman ennen lopullista kyselyn toteuttamista.

Kysely jaettiin kaikille Bovallius-ammattiopisto Pieksämäen opiskelijoille (141 opiskelijaa) kevätlukukaudella 2012. Tähän joukkoon kuului opiskelijaryhmiä myös Varkaudesta, Mikkelistä ja Vaalijalasta.

Kysely jaettiin kaikille ryhmille, koska ryhmät olivat hyvin erilaisia keskenään: joidenkin ryhmien opiskelijat tarvitsevat paljon enemmän apua, tukea ja ohjausta kun toisten. Koko perusjoukon kokoisella otoksella haettiin sitä, että tutkimuksen tulos kuvaisi mahdollisimman hyvin Pieksämäen toimipaikan opiskelijoiden sosiaalisen median ja internetin käyttöä. Tämän kokoisen otoksen tuoman aineiston käsittely oli myös mahdollista toteuttaa. Hirsjärven ym. (2009, 180) mukaan tarkkuustavoite vaikuttaa otoksen kokoon. Mitä suurempi otos, sen tarkemmin tulokset vastaavat perusjoukon lukuja. Tutkimuksen tavoitteena on saada tietoa nimenomaan Pieksämäen opiskelijoista, mutta sen tulosten perusteella voi todennäköisesti tehdä päätelmiä myös Jyväskylän ja Turun toimipaikkojen opiskelijoiden internetin ja sosiaalisen median käytämisestä.

Kyselylomake jaettiin ryhmävastuuopettajille. Kyselyssä oli mukana saatekirje opiskelijoille (liite 2) ja opettajille (liite 3). Opettajat toteuttivat käytännössä kyselyn jakamisen ja vastausajan järjestämisen ryhmänsä opiskelijoille. Tämä katsottiin parhaaksi, koska tutkimuksen tekijän olisi ollut ajallisesti vaikea järjestää käyntiä jokaisessa ryhmässä. Tästä oli myös se etu, että ryhmävastuuopettaja tiesi parhaiten, ketkä opiskelijoista tarvitsivat apua vastaamiseen.

Kyselylomake oli pyritty suunnittelemaan mahdollisimman selkeäksi ja helpoksi vastata. Lomake sisälsi sekä avoimia että suljettuja osioita. Kyselyn selkeyttä ja houkuttavuutta lisättiin internet-sivustojen logoilla ”Mitä seuraavista sivustoista sinä käytät usein?”-osiossa. Kirjasinkoko oli suuri, jokainen osio oli omassa kehyksessään ja avoimien kysymysten jälkeen oli paljon tyhjää tilaa vastaamisen helpottamiseksi. Saatekirje opiskelijoille ei ollut liitettynä kyselylomakkeeseen, koska se olisi tehnyt lomakkeesta vaikean hahmottaa. Ryhmävastuuopettaja luki saatekirjeen ryhmälleen ennen kyselyyn vastaamista.

”Mitä seuraavista sivustoista sinä käytät usein?”-kysymyksen usein-sanaa ei tarkoituksella määritely saatekirjeissä, vaan tämä jäi opiskelijoiden itsensä harkintaan. Erityisopiskelijoiden olisi ollut hyvin vaikea tai mahdoton määritellä käyntikertojen määrää internetissä jollain tietyllä ajanjaksolla eikä se ollut olennaista. Merkityksellistä on se, miten opiskelija itse kokee ”usein”-sanon ja on sen mukaan vastannut. Bovallius-ammattiopisto on sisäoppilaitos lukuun ottamatta alueellisia ryhmiä, joten internetin käyttämiseen vaikuttavat myös opiskelijoista riippumattomat käytännön asiat eli onko opiskelijalla omaa tietokonetta mukana asuntolassa ja onko yhteisille tietokoneille ruuhkaa. Myös tämän takia käyntikertojen määrän kartoitus ei ollut mielekästä.

Osa opiskelijoista on tarvinnut opettajan tai ohjaajan apua kysymysten lukemiseen ja vastausten rastittamiseen ja kirjoittamiseen. Avoimet kysymykset antoivat tarkoituksella mahdollisuuden ajatella ja vastata hyvin laajasti ja konkreettisesti sekä täysin opiskelijan omista lähtökohdista. Tämä tekee omien mielipiteiden muodostamisen ja vastaamisen erityisopiskelijalle helpommaksi.

5.4 Aineiston käsittely

Kyselylomakkeita jaettiin 141 opiskelijalle. Vastauksia saatiin 100 kappaletta, joten vastausprosentti oli 71. Jokaiselle vastaajalle annettiin vastaajanumero (1-100) joka merkittiin Excel-työkirjaan, jokainen omalle rivilleen. Tulosten kokoamisen helpottamiseksi ja taulukon koon hallitsemiseksi vastaajat merkittiin neljälle eri taulukkovälilehdelle: valmentava naiset, valmentava miehet, tutkintotavoitteinen naiset ja tutkintotavoitteinen miehet. Kaikki kysymykset ja vastausvaihtoehdot merkittiin omaan sarakkeeseensa.

Kaikki avoimet vastaukset kirjattiin sanatarkasti ja vastaajanumeroita käyttäen erilliselle asiakirjalle, jaotellen valmiiksi valmentavan ja tutkintotavoitteisen sekä naiset ja miehet. Etsin vastauksista yhteneväisyyksiä eli mitkä teemat mahdollisesti toistuvat useissa vastauksissa. Tämä sisällönanalyysi on laadulliseen tutkimukseen kuuluvaa aineistolähtöistä analyysia. Rantalan (2001, 92–93) mukaan laadullinen aineisto aluksi jäsennetään eli koodataan erilaisiin luokkiin. Luokittelu, tyypittely tai teemoittaminen valitaan joko ennen koodaamista tai se muotoutuu aineiston sisällön mukaan. Tässä kyselytutkimuksessa teemat nousivat saaduista vastauksista. Toinen vaihe on vertaileminen eri teemojen välillä ja kolmas vaihe teemojen lopullinen määrittelyminen vertailun pohjalta. Tätä tutkimustapaa käytetään, kun tutkimusaineisto käsitellään aineistolähtöisesti. Tällöin koodausvaiheessa aineistoa samanaikaisesti sekä mekaanisesti luokitellaan, että analysoidaan, koska tutkija tulkitsee aineistoa muodostaakseen siitä luokkia. (mts. 94.)

Osa vastaajista ei vastannut lainkaan avoimiin kysymyksiin ja jotkut saadut vastaukset olivat sellaisia, jotka olivat sisällöltään epäselviä. Esimerkiksi **Mikä internetissä on sinun mielestäsi hyvää? Miksi pidät internetin käyttämisestä?**-kysymyksiin saatu vastaus ”Saan voisi ei tietokoneen” merkitys jäi epäselväksi. Osassa vastauksista oli kirjoitusvirheitä, mutta merkitys oli silti selkeä, esimerkiksi vastaus ”sätäilee” - chat-tailee tai facdook - facebook. Nämä vastaukset on hyväksytty mukaan tutkimukseen.

5.5 Avoimiin kysymyksiin saatujen vastausten luokittelu

Avoimiin kysymyksiin saaduista vastauksista oli löydettävissä useita yhteisiä teemoja.

Vastauksista kysymyksiin **Mikä internetissä on sinun mielestäsi hyvää? Miksi pidät internetin käyttämisestä?** oli erotettavissa 17 erilaista yhteistä teemaa.

1. Tiedon saaminen
2. Yhteydenpito ystäviin ja perheenjäseniin
3. Musiikin kuuntelu
4. Pelaaminen
5. Omat suosikkisivustot
6. Uutiset ja verkkolehdet
7. Käyttäminen on mukavaa
8. Hyvää ajanvietettä
9. Löytyy oman kiinnostuksen mukaista tietoa
10. Sähköposti
11. Sää
12. Helppous
13. Asioiden hoitaminen (pankkiasiat, tuotteiden tilaaminen)
14. Uusiin ihmisiin tutustuminen
15. Muu (esimerkiksi opiskelu, ilmaista, nopeus, omien kuvien liittäminen sivustolle, kätevä ja hyödyllinen)
16. Epäselvä vastaus
17. Ei vastausta

Vastausten laajuus vaihteli, joillakin oli vain yksi sana ja siten yksi teema, joillakin useita lauseita ja useita teemoja. Myös yhdeltä vastaajalta tai yhdestä lauseesta saattoi olla löydettävissä useampi teema, esimerkiksi ”internetistä löytyy hyvää tietoa ja aika kuluu nopeasti kun on netissä” – **Tiedon saaminen** ja **Hyvää ajanvietettä**. **Tiedon saaminen** ja **Löytyy oman kiinnostuksen mukaista tietoa** on tarkoituksella eriytetty, koska suuri osa vastaajista antoi vastaukseksi tiedon saamisen ylipäätään ja osa määritteli, mitä tietoa etsii.

Mikäli samaan teemaan kuuluvia vastauksia oli vähemmän kuin kolme, se kuuluu teemaan **muu**. Poikkeuksena tästä on toisen avoimen kysymyksen teema **kiusaaminen**. Ammattiopistossa tapahtunut kiusaaminen oli eräs syy, miksi tutkimus pyydettiin tekemään, joten on tärkeää, että se näkyy vastauksissa vaikka niitä olisi määrällisesti hyvin vähän.

TAULUKKO 2. Esimerkki **Tiedon saaminen**-teeman muotoutumisesta

vastaaja	vastaus sanatarkasti	teema
9	löytää tietoa	tiedon saaminen
14	kun pystyy etsimään erilaista tietoa asioista	tiedon saaminen
30	löydän haluamani tiedon	tiedon saaminen
55	koska saa tietoa asioista mitä ikinä onkaan olemassa	tiedon saaminen
62	internetistä löytyy monenlaista tietoa. Eri asioista.	tiedon saaminen
71	kaikki tarvittavat tiedot löytyy ja ei tarvii kirjastoon mennä.	tiedon saaminen

TAULUKKO 3. Esimerkki useiden teemojen löytymisestä samalta vastaajalta tai samasta lauseesta.

vastaaja	vastaus sanatarkasti	teema
81	Musiikin kuuntelu on hyvää netissä ja	musiikin kuuntelu
	uutisten lukeminen ja	uutiset ja verkkolehdet
	jotkut vaatesivut	suosikkisivustot
	pidän netistä kun ei tartte sen käytönaikaan miettiä muuta	hyvä ajanviete
84	Internetistä löytyy hyvää tietoa ja	tiedon saaminen
	aika kuluu nopeasti kun on netissä	hyvä ajanviete

Onko internetissä sinun mielestäsi jotain huonoja puolia tai haittoja -kysymykseen oli löydettävissä 11 erilaista teemaa.

1. Ei haittoja
2. Virukset ja haittaohjelmat
3. Ongelmat tietokoneen toiminnassa tai internet-yhteydessä
4. Yksityisyyden säilyttämiseen liittyvät ongelmat
5. Riski joutua hyväksikäytetyksi
6. Riippuvaisuus
7. Kiusaaminen
8. Sisällöltään haitalliset sivustot
9. Muu
10. Epäselvä vastaus
11. Ei vastausta

TAULUKKO 4. Esimerkki yhteisten teemojen löytymisestä **Onko internetissä sinun mielestäsi jotain huonoja puolia tai haittoja?** -kysymykseen

vastaaja	vastaus sanatarkasti	teema
50	pikavipit	muu
51	jos facebookissa antaa omat tiedot niin se voi joutua väärin käsiin eli ei kanta antaa omia tietoja kenellekään	yksityisyyden säilyttämiseen liittyvät ongelmat
52	hyvä	epäselvä vastaus
53	ei ollenkaan	ei haittoja
54	tyhjä	ei vastausta
55	ei ole	ei haittoja
56	kaikki on ihanaa ja tykkä ja nettissä on mukavaa	ei haittoja
57	voi tulla viirusia	virukset ja haittaohjelmat

6 Tutkimuksen tulokset

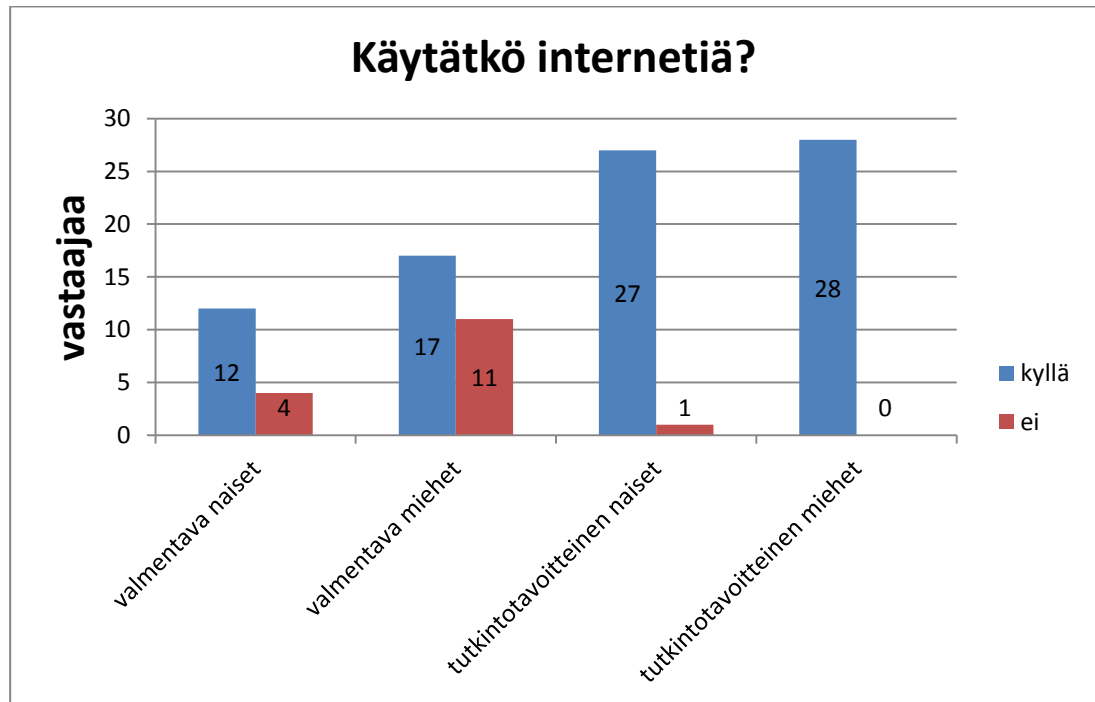
Kysely jaettiin kaikille Bovallius-ammattiopisto Pieksämäen 141 opiskelijalle. Kyselyyn vastasi 100 opiskelijaa. Vastausprosentti oli siis 71. Valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen ryhmistä (valmentava I ja valmentava II) vastasi 44 henkilöä (44 % kyselyyn vastanneista.) Naisia oli 16 ja miehiä 28.

Vastaajista 56 (56 %) opiskeli tutkintotavoitteisessa koulutuksessa. Heistä naisia ja miehiä oli yhtä paljon eli 28. Kyselylomakkeessa ei kysytty ikää, koska silloin olisi ollut mahdollista tunnistaa joitakin vastaajista.

6.1 Käytävätkö internetiä?

Valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen opiskelijoista 29 (66 % kyselyyn vastanneista) vastasi käyttävänsä internetiä. Tämän kyselyn perusteella valmentavalla opiskelevat naiset käyttävät internetiä vähemmän kuin miehet. Naisten osuus oli 12 % ja miesten 17 %.

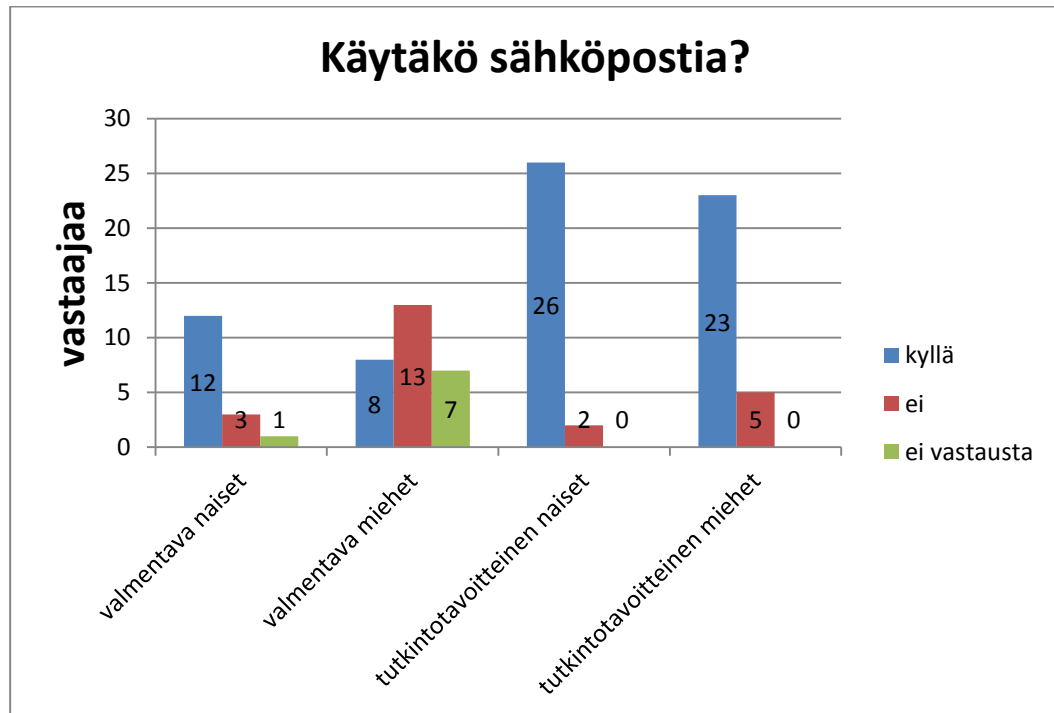
Tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijoista 55 eli 98 % vastasi käyttävänsä internetiä. Miesten ja naisten välillä ei ollut merkittävää eroa. Tutkintotavoitteiseen koulutukseen kuuluvista vastaajista ainoastaan yksi ei käytä internetiä. Kaikista kyselyyn osallistuneista 84 % käyttää internetiä. Valmentavan ja kuntouttavan ja tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijoiden välillä oli huomattava ero (32 %).

KUVIO 1. Vastausten jakautuminen **Käytätkö internetiä?** –kysymykseen.

6.2 Käytätkö sähköpostia?

Valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen opiskelijoista 20 eli 45 % kyselyyn osallistuneista valmentavan opiskelijoista vastasi käyttävänsä sähköpostia. Tässä naisten osuus (12 %) oli miehiä (8 %) suurempi.

Tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijoista 49 eli 88 % vastasi käyttävänsä internetiä. Naisten ja miesten osuudet eivät juuri eronneet toisistaan. Kaikista kyselyyn osallistuneista 69 % käyttää sähköpostia.

KUVIO 2. Vastausten jakautuminen **Käytätkö sähköpostia?** – kysymykseen.

6.3 Mitä seuraavista sivustoista sinä käytät usein?

Kysymykseen kuului yhdeksän valmista vaihtoehtoa sekä tyhjiä rivejä **Muu? Mikä?** – kysymysten vastauksia varten. Annetuista vaihtoehdoista Youtube ja Facebook valittiin useimmin käytetyiksi sivustoiksi. **Muu? Mikä?** -kysymykseen vastauksissa eniten mainintoja saivat **Google (13)**, **Iltasanomat (11)**, **Papunet (9)**, **Iltalehti (8)**, **Lexia (6)** ja **pelaamiseen liittyvät sivut (7)**.

TAULUKKO 5. Vastaukset **Mitä seuraavista sivustoista sinä käytät usein?** - kysymykseen

	valmentava ja kuntouttava naiset 16 vastaajaa	valmentava ja kuntouttava miehet 28 vastaajaa	tutkinto-tavoitteinen naiset 28 vastaajaa	tutkinto-tavoitteinen miehet 28 vastaajaa	kaikki yhteensä 100 vastaajaa
Youtube	13	17	23	25	78
Facebook	8	7	21	20	56
IRC-galleria	3	0	7	7	17
Kuvake.net	6	1	8	11	26
Wikipedia	6	4	16	18	44
Twitter	6	1	0	3	10
Habbo	5	2	3	5	15
Suomi24	6	5	7	9	27
Kaveripiiri	5	3	0	3	11

6.4 Avoimet kysymykset

Mikä internetissä on sinun mielestäsi hyvää? Miksi pidät internetin käyttämisestä?

Vastaajat pitivät internetin käyttämisessä parhaimpana asiana tiedon saamisen joko ylipäättään tai jostain nimetystä aiheesta. Internet on tärkeä väline myös yhteydenpitoon ja ajanviettoon musiikkia kuunnellen, pelaten ja omilla suosikkisivustoilla ollen. Yksittäisiä mainintoja saivat mm. *kirjoittaminen, opiskelu, on nopea, voi katsoa videoita, saa käydä eri sivuilla, kun otaa kuvia ja laittaa kuvakeese ja facebooki sekä Pidän internetin käytöstä koska se on kätevä ja hyödyllinen.*

TAULUKKO 6. Avointen vastausten jakautuminen **Mikä internetissä on sinun mielestäsi hyvää?** ja **Miksi pidät internetin käyttämisestä?** – kysymyksiin.

	valmentava ja kuntouttava naiset 16 vastaajaa	valmentava ja kuntouttava miehet 28 vastaajaa	tutkintotavoitteinen naiset 28 vastaajaa	tutkintotavoitteinen miehet 28 vastaajaa	kaikki yhteensä 100 vastaajaa
Tiedon saaminen	4	6	13	8	31
Yhteydenpito ystäviin ja perheenjäseniin	3	2	11	5	21
Musiikin kuuntelu	6	3	5	6	20
Pelaaminen	6	2	3	3	14
Omat suosikkisivustot	2	4	1	6	13
Uutiset, maailmantapahtumat ja verkkolehdet	0	3	3	5	11
Käyttäminen on mukavaa	2	2	3	2	9
Hyvää ajanvietettä	0	1	3	4	8
Löytyy oman kiinnostuksen mukaista tietoa	0	2	3	1	6
Sähköposti	1	0	2	0	3
Sää	0	0	1	2	3
Helppous	0	1	1	3	4
Asioiden hoitaminen (pankkiasiat, tuotteiden tilaaminen)	0	3	0	3	6
Uusiin ihmisiin tutustuminen	1	0	2	1	4
Muu	3	1	4	1	9
Epäselvä vastaus	0	7	3	0	10
Ei vastausta	2	5	3	3	13

Onko internetin käyttämisessä sinun mielestäsi jotain huonoja puolia tai haittoja?

Useat vastaajista olivat sitä mieltä, että internetissä ei ole huonoja puolia tai haittoja. Lähes yhtä moni mainitsi huonoiksi puoliksi virukset ja haittaohjelmat. Myös tekniikkaan liittyvät huonot puolet näkyivät vastauksissa. Yksittäisiä mainintoja saivat mm. *hakkerit, pikavipit, roskapostit, väärinkäyttö, rikollinen toiminta tai sanominen keskustelupalstoilla, huijaussivustot ja mainosbannerit.*

Hirsjärven (2009, 201) mukaan Foddy (1995, 128) määrittää avointen kysymysten eduksi mm. sen, että vastauksissa näkyy tunteiden voimakkuus, tietämys aiheesta ja sen, mitä vastaaja pitää keskeisenä ja tärkeänä. Nämä seikat näkyivät hyvin avoimissa vastauksissa:

se että sinne laitellua tietoa ei saa koskaan pois google hakuohjelmassa sivut jotka eivät vastaa hakusanaa ja googlen suomennos englannista suomeksi ei ole kovinkaan hyvä mutta on tarpeellinen kun englannikielen taitoni ei ole hyvää, joutuu miettimään onko kaikki tieto totta

Ehkä se että lähes kaikki kuvat ovat kaikkien saatavilla ja tiedon väärinkäyttö

uutiset ei ymmärrä mitää ja kaikki maailma, rikos ja sota liityivistä asioista chat puhuta toisten paha .mm riita erominen, erimielipide hylkäminen syrjintä

TAULUKKO 7. Vastausten jakautuminen **Onko internetin käyttämisessä sinun mielestäsi jotain huonoja puolia tai haittoja?** – kysymykseen.

	valmentava ja kuntout- tava naiset 16 vastaajaa	valmentava ja kuntout- tava miehet 28 vastaajaa	tutkinto- tavoitteinen naiset 28 vastaajaa	tutkinto- tavoitteinen miehet 28 vastaajaa	kaikki yhteensä 100 vas- taajaa
Ei haittoja	5	6	6	5	22
Virukset ja hait- taohjelmat	2	5	4	9	20
Ongelmat tieto- koneen toimin- nassa tai inter- net-yhteydessä	3	3	1	2	9
Yksityisyyden säilyttämiseen liittyvät ongel- mat	2	1	3	2	8
Riski joutua hy- väksikäytetyksi	0	0	4	1	5
Riippuvaisuus	1	1	2	0	4
Kiusaaminen	1	1	0	0	2
Sisällöltään hai- talliset sivustot	2	1	0	0	3
Muu	0	1	4	10	15
Epäselvä vastaus	0	2	2	0	4
Ei vastausta	4	13	7	5	29

7 Johtopäätökset

Kyselyn perusteella oli selkeästi nähtävissä, että Bovallius-ammattiopisto Pieksämäen opiskelijat käyttävät internetiä ja sosiaalista mediaa samassa suhteessa kun ikäryhmänsä (vrt. Facebook ja Youtube – ne on meidän juttu. Kansallinen tutkimus lasten ja nuorten sosiaalisen median ja verkkopalvelujen käytöstä 2011). Tämän tutkimuksen mukaan Youtube ja Facebook ovat myös ammattiopistossa suosituimmat palvelut. Yli puolet vastaajista käyttää Facebookia ja se on hyvin näkyvästi esillä myös avoimissa vastauksissa. Em. haittojen lisäksi Facebook mainitaan avoimissa vastauksissa usein

suosikkisivustona sekä keinona pitää kavereihin yhteyttä ja katsoa kavereiden kuulumiset.

Sekä tämä kysely että oma työkokemus ovat osoittaneet että opiskelijat käyttävät paljon Wikipediaa tietolähteenä. Liki kolmannes vastaajista mainitsi **tiedon saamisen** (ylipäättään) tärkeimmäksi myönteiseksi asiaksi internetin käyttämisessä, muutama vastaaja myös tarkensi, millaista tietoa he internetin avulla etsivät. Eräs vastaajista kiteytti internetin mahdollisuudet tietolähteenä näin:

koska saa tietoa asioista mitä ikinä onkaan olemassa

Ammattiopiston opiskelijat käyttävät internetiä paljon myös yhteydenpitoon. Musiikki ja pelaaminen olivat odotetusti suosittuja tapoja viettää aikaa tietokoneella. Suomi24-sivuston suosio oli yllättävän suurta. Ko. sivustolta löytyy mm. uutisia, valtava määrä linkkejä eri aiheista, keskusteluja, sähköpostipalvelu, chat ja oma yhteisö. Avoimeksi jää, mikä Suomi24-sivustossa opiskelijoitamme eniten kiinnostaa.

Opiskelijat seuraavat myös uutisia ja maailmantapahtumia. Iltapäivälehtien verkkosivut ovat merkittäviä sivustoja opiskelijoille uutisten seuraamiseen. Myös omat arkihavainnot tukevat tätä. Tämän tutkimuksen perusteella opiskelijat eivät paljonkaan käytä internetiä erilaisten asioiden hoitamiseen, esimerkiksi laskujen maksamiseen, lippujen, vastaanottoaikojen tai tuotteiden tilaamiseen. Mahdollisuus vaikuttaa asioihin ei tullut millään lailla esille.

Yli neljännes vastaajista (22 %) ei nähnyt internetin käyttämisessä mikään haittoja tai huonoja puolia. Useimmin mainitut haitat liittyivät tietokoneen ja internet-yhteyksien toimivuuteen sekä viruksiin. Ammattiopistossa esille tullut kiusaaminen ei merkittävästi näkynyt vastauksissa (2 %). Osa vastaajista tiedosti internetin riskit yksityisyydelle. Tähän liittyen mainittiin mm.

ihmiset jotka murtautuvat toisten käyttäjätunnuksille esim. facebookissa ja jos facebookissa antaa omat tiedot niin se voi joutua vääriin käsiin eli ei kanta antaa omia tietoja kenellekään.

Tämä tulos eroaa Kansallinen tutkimus lasten ja nuorten sosiaalisen median ja verkkopalvelujen käytöstä 2011-tuloksista. Tutkimukseen vastanneista lapsista ja nuorista noin viidesosa on joko itse kokenut tai kohdannut kiusaamista verkossa. Kiusaaminen on lähinnä ilkeää kommentointia. Suurin osa tutkimukseen osallistuneista oli maininnut yhden tai useamman vaaratekijän. Näistä merkittävimmät ovat mahdollisuus toimia ja kommentoida anonyymisti, huijaukset ja tietoturvaongelmat. (Aarnio & Multisilta 14, 2011.)

8 Pohdinta

Kyselyn alkuosan **Mitä seuraavista sivustoista sinä käytät usein?** vastausvaihtoehtojen ongelmana oli niiden ajanmukaisuus. Sosiaalisen median tarjonta muuttuu jatkuvasti, esimerkiksi Pinterest ja Instagram ja WhatsApp ovat sovelluksia, joista ei tutkimuksen tekohetkellä vielä puhuttu. Facebookista on tullut paikka, joka ”nolottaa nuoria”, koska heidän vanhempansakin ovat siellä (Nuoria nolottaa olla Facebookissa, 2013).

Tutkimuksen luotettavuudelle suurin riski kuitenkin oli se, että opiskelijat eivät ole ymmärtäneet kysymystä tai että he eivät pystyneet tuomaan kaikkia mielipiteitään esille. Tämä koskee varsinkin avoimia osioita. Oppimista vaikeuttavat tekijät vaikuttavat myös kuullun ja luetun ymmärtämiseen ja omien mielipiteiden esille tuomiseen. Ryhmäkeskustelu tai teemahaastattelu olisi toimiva menetelmä tutkia ammattiopiston opiskelijoiden kokemuksia ja ajatuksia internetin käyttämisestä. Myös havainnointi tuottaisi paljon mielenkiintoista tietoa. Tätä tutkimusta voidaan siis pitää pintapuolisena ja suuntaa antavana kartoituksena. Opiskelijat eivät ymmärrettävästi kertoneet kaikkea, mikä internetissä heitä kiinnostaa. Esimerkiksi kaksi vastaajaa kirjoitti **Muu? Mikä?**-osioon pornon. Todellisuudessa määrä lienee suurempi.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikutti myös, onko avoimiin kysymyksiin saadut vastaukset ymmärretty oikein ja teemoitettu niin, että ne kertovat todella siitä, mitä opiskelijat vastauksillaan tarkoittavat. Suurin osa avoimista vastauksista oli selkeitä

ja helppo luokitella, mutta toisinaan sinänsä selkeää vastausta piti harkita, mikä siinä painottuu eli mihin luokkaan se kuului. Esimerkkinä *”Facebookin avulla pidän yhteyttä kavereihin ilmaiseksi”* vastaus sisältää ensinnäkin Facebookin – tietty palvelu eli suosikkisivusto, yhteyden pidon kavereihin sekä sanan *ilmaiseksi*. Mielestäni kuitenkin vastauksessa painottui yhteyden pitäminen joten luokittelin sen niin. Osa lauseista oli helppo jakaa kahteen luokkaan. Esimerkkinä *”netistä löytää tietoa ja voi kuunnella musiikkia”*: tiedon löytäminen ja musiikki. Raportoin avoimet vastaukset tarkasti, koska jokainen mielipide ja vastaus on arvokas kun otetaan huomioon, että vastaajina ovat erityisopiskelijat.

Tutkimuksen tuloksiin perehtymisessä pitää ottaa huomioon, että niissä painottuivat sellaisten opiskelijoiden vastaukset jotka käyttävät tietokonetta ja internetiä itsenäisesti tai ohjattuna. Heillä on kokemusta ja mielipiteitä jotka he pystyvät tuomaan esiin. Bovallius-ammattiopistossa opiskelee paljon myös vaikeavammaisia paljon tukea tarvitsevia opiskelijoita, jotka eivät pysty käyttämään tietokonetta lainkaan itsenäisesti. Paljon tukea ja apua tarvitsevalle tietotekniikka voi olla joko kommunikoinnin tukena tai keino kommunikoida. Opetusta voivat tukea vaikeasti vammaisille soveltuvat opetusohjelmat. Tietotekniikka voi toimia myös virikkeiden tarjoajana pelien, musiikin ja videoiden muodossa.

Arkikokemus on osoittanut, että osa Bovallius-ammattiopiston opiskelijoista käyttää tietokonetta sujuvasti. Myös ne opiskelijat joilla on heikko luku- ja kirjoitustaito näyttävät löytävän hyvin suosikkisivustonsa ja heillä saattaa olla profiili Facebookissa. Arkikokemus on osoittanut myös sen, että tämä sujuvuus on usein näennäistä. Opiskelijoilla saattaa olla puutteita perustaidoissa, esimerkiksi tiedostojen käsittely, tallentaminen, tekstinkäsittelyohjelman käyttäminen ja tiedonhaku internetistä ovat haasteellisia. Täten myös tietokoneen ja internetin käytön mahdollisuuksien hyödyntäminen ja turvallinen käyttäminen tuottavat vaikeuksia.

Mielestäni sekä valmentavan ja kuntouttavan opetuksen sekä tutkintotavoitteisten koulutusten opetussuunnitelmat ovat tietotekniikan osalta ajan tasalla. Tietotekniikka ja internetin käyttö kuuluvat osana elinikäisen oppimisen avaintaitoihin, se on omana opintojaksonaan sekä valmentavassa että tutkintotavoitteisessa koulutukses-

sa sekä liittyy moniin tutkinnon osiin esimerkiksi oppimismenetelmänä tai tietolähteenä. Niissä toteutussuunnitelmissa, mitä oli käytettävissä, tietotekniikka oli esillä varsin hyvin. Myös mediaosaaminen on liitetty elinikäisen oppimisen avaintaitoihin.

Kehittämisen ja kehittymisen tarvetta kuitenkin on. Oma näkökulmani kehittämistarpeisiin on työskentely opetuksen ohjaajana eli opettajan työparina. Pidän tärkeänä, että opiskelijat saisivat perustaidot tietokoneen ja internetin käyttämisestä opetussuunnitelmien mukaan. Pidän tärkeänä myös, että tietotekniikan osaaminen tukee yhteiskunnassa selviytymistä ja yhdenvertaisuutta. Useita palveluita käytetään internetissä: KELA:n sivut, verohallinto, hakeutuminen opiskelemaan ja työpaikkoihin, aikojen varaus, lippujen ostaminen, pankkipalvelut sekä monet muut. Yhä useammat palvelut myös siirtyvät sinne, esimerkiksi viime päivinä on uutisoitu mahdollisuudesta ottaa käyttöön Itellan sähköinen postilaatikko sekä sähköisestä reseptistä, johon liittyy mahdollisuus tarkastaa oma tietonsa internetin avulla. Taito toimia verkossa on siis nykyajan kansalaistaito.

Sosiaalista mediaa ja ylipäätään tieto- ja viestintätekniikkaa pitäisi osata käyttää turvallisesti ja asianmukaisesti. Oma yksityisyyttä pitäisi osata suojata, oppia kunnioittamaan toisten käyttäjien yksityisyyttä ja käyttäytyä asiallisesti verkossa, tietää tekijänoikeuksien merkitys, tiedostaa miten mainonta vaikuttaa, ymmärtää että kaikki internetistä löytyvä tieto ei ole totta ja osata välttää haittaohjelmia. Tämä on iso haaste erityisopiskelijoille, joilla on vaikeuksia oppimisessa ja elämänhallinnassa. Tämä on iso haaste myös Bovallius-ammattiopistolle, miten saada käytännössä toteutettua opetussuunnitelmien sisältö ja saada opiskelijat perehdytettyä vähintään em. asioiden perusteisiin.

Oman työni eli ohjaajan näkökulmasta selkeä ja strukturoitu oppimisympäristö internetissä olisi hyvä täydennys opetukseen, ohjaukseen ja yhteydenpitoon. Oletettavasti tulevaisuudessa opintoja suoritetaan osaksi verkon avulla. Verkkooppimisalustojen käyttöönottoa Pieksämäellä helpottaisi Turun ja Jyväskylän kokemusten hyödyntäminen Severistä ja Moodlesta.

Tiedottaminen henkilökunnalle tapahtuu jo nyt suurimmaksi osaksi intranetin ja sähköpostin avulla. Oletettavasti sähköinen yhteydenpito ja tiedottaminen opiskelijoiden ja ammattiopiston välillä lisääntyy tulevaisuudessa. Tämä valmentaisi opiskelijoita yhteiskuntaan, jossa tietoa etsitään ja viedään eteenpäin sähköisesti.

Ammattiopiston henkilöstön olisi hyvä perehtyä siihen, mitä sosiaalinen media tarkoittaa. Kaikki eivät käytä sosiaalisen median palveluja ja joillekin se on negatiivisesti väritynyt ammattiopistossa tapahtuneiden kiusaamistapausten ja kielteisten uutisten takia. Sosiaalisessa mediassa mukana oleminen on kuitenkin monelle ammattiopiston opiskelijalle itsestään selvää joten sosiaaliseen mediaan tutustuminen avartaa tietämystä nuorten maailmasta ja siten antaa lisätietoja ohjaus- ja opetustyöhön. Tutustuminen ei tarkoita pakkoa mennä mukaan; perehtyminen ei tarkoita velvollisuutta perustaa esimerkiksi Facebook-profiili tai Twitter-tili. Olen osallistunut yhden päivän kestäneeseen lisäkoulutukseen, jossa keskityttiin nimenomaan sosiaaliseen mediaan. Jokaisella osallistujalla oli tietokone käytössä, joten koulutuspäivä oli tehokas, käytännönläheinen ja antoi paljon uutta tietoa. Suosittelen samantyyppistä koulutuspäivää/päiviä myös Bovallius-ammattiopiston henkilöstölle. On vaikeaa opettaa ja ohjata opiskelijoita internetin asianmukaiseen käyttämiseen ja riskien tunnistamiseen, jos asiaa ei ensin itse omaksu. Karkeasti yleistettynä ammattiopiston opiskelijoille internetin käyttäminen on itsestään selvää ja heille se on ollut olemassa ”aina” ja henkilökunnalle ei ole. Mäntymäki (2012, 19–20) toteaa, että sosiaalinen media muuttuu jatkuvasti ja hakee vielä lopullista muotoaan. Sosiaalinen media on osa nuorten arkipäivää laajentaen todellisuutta ja fyysistä elinpiiriä. Hänen mukaansa on oleellisempaa havaita tämä ajattelu- ja käyttäytymistapojen muutos pelkkien ohjelmien ja sovellusten sijaan.

Käytännön toteutus sosiaaliseen mediaan tutustumisessa ei ole ongelmattonta. Asenteiden lisäksi käytettävissä oleva aika asettaa rajoituksia uuden tiedon hankkimiselle. Vaatimus uusien taitojen ja ehkä jopa uuden ajattelu- ja työskentelytavan hankkimisesta saattaa tuntua kuormittavalta, vaikka siitä olisikin paljon hyötyä omassa työssä. Tietotekniikan ja internetin mahdollisuudet ovat rajattomat. Opetus- ja oppimismahdollisuudet kehittyvät koko ajan, esimerkiksi tällä hetkellä puhutaan mobiilioppimisesta, joka tarkoittaa käytännössä langattoman teknologian hyödyntämistä. Sosiaali-

nen media opetuksessa -teoksessaan Kalliala ja Toikkanen (2012, 9) käyttävät termiä infoähky teknologian kehityksen nopeasta temposta ja sen mahdollisesti aiheuttamasta hämmennyksestä. He muistuttavat, että tärkeintä on ohjata oppimaan niitä tietoja ja taitoja, joita oppijat tarvitsevat työelämässä ja kansalaisina. Oppijoiden näkökulmasta tietotekniikan ja internetin uusien välineiden toimintaperiaatteiden omaksuminen on tärkeää joka alalla. Tämä helpottaa uusien työskentely- ja viestintävälineiden käyttöön ottamista tulevaisuudessa. (Mts. 11.) Wuorisalon (2010, 88–89) mielestä sosiaalinen media on opetus- ja oppimiskulttuurin muutoksen keskeinen tekijä, joka yhdistää perinteisen mediakasvatuksen ja tietoyhteiskuntataidot. Hän näkee opettamisen viestintänä ja sosiaalisen median työkaluina ja menetelminä, joilla viestintä on vuorovaikutteista, omatoimisuutta ja yhteisöllisyyttä vahvistavaa. Ammattiopiston Meidän SOME-säännöt ovat kirjalliset joten ne olisi tarpeellista saada myös sellaisessa muodossa että ne voisi kuunnella. Selkokielistäminen, kuvittaminen ja animaation tai elokuvamaisen ilmaisun käyttö tekisivät säännöistä vieläkin helpommat opiskelijoille ymmärtää. Sääntöjä kannattaisi myös säännöllisesti kerrata, kokemuksen mukaan uskon, että opiskelijat olisivat kiinnostuneita keskustelemaan säännöistä. Meidän SOME-säännöt tuovat esiin tärkeän perusasian, joka tämän tutkimuksen perusteella ei ole selkeä kaikille opiskelijoille: internetin käyttämisessä on omat riskinsä.

Elinikäisen oppimisen avaintaidoissa mainittu mediaosaaminen olisi ehdottoman tärkeää ottaa suunnitelmallisemmin osaksi opetusta. Sekä kirjallista että sähköistä materiaalia on runsain mitoin erilaisin termein ja painotuksin esim. mediakasvatus, medialukutaito, mediataidot. Kaikki aineistot eivät välttämättä sovellu sellaisenaan erityisopetukseen, esimerkiksi silloin, kun tekstiä on paljon ja käytetään vierasperäisiä sanoja. Sopivaa materiaalia kannattaa kuitenkin etsiä ja tarvittaessa tehdä itse.

Tietokoneen ja sen eri ohjelmien käytön, kuvaamisen ja kuvankäsittelyn sekä internetin käytön opettamiseen Tikas-opetussuunnitelma on suositeltava. Tikas-opetussuunnitelma on kattava ja selkeä ja materiaalia on paljon eritasoisille oppijoille. Tämän kyselyn tuloksissa näkyy hyvin selkeästi internetin merkitys tiedon lähteenä. Todenmukaisen tiedon erottaminen tahattomasti tai tahallisesti vääristellystä

viestinnästä on haasteellista jokaiselle internetin käyttäjälle. Tikas-opetussuunnitelmassa myös tämä on huomioitu.

Perehtyminen ammattiopiston opiskelijoiden sosiaalisen median käyttöön ja ajatukseen internetin käyttämisestä on ollut avartavaa. Mielipiteiden runsaus oli myönteinen yllätys. Tämä on aihe, josta opiskelijat varmastikin mielellään keskustelisivat. Tämä tutkimus on entisestään vakuuttanut minua siitä, että tietotekniikkaa ei tule pitää vain tietokoneen mekaanista käyttämisen taitona vaan se liittyy kaikkeen Bovallius-ammattiopiston opiskelijoiden elämään uusien ystävien etsimisestä oman ammattialan tietojen hakemiseen saakka. Tietotekniset taidot liittyvät myös yhteiskunnassa toimimiseen ja itsenäisen elämän taitoihin ja siten yhdenvertaisuuteen. Nuutila (2010, 33) toteaa, erityisoppilaitoksen tehtävän olevan sellaisten yhteiskunnallisten tieto- ja viestintätekniisiä valmiuksien antamisen opiskelijoille, jotka pitävät heidät osallisina tekniikan kehityksessä ja ehkäisevät eriarvoisuutta. Hän perustelee verkkooppimisen hyötyjä myös mahdollisuutena tasavertaiseen oppimisen etenemiseen. Tietotekniikka edistää myös tutkivaa ja itseohjautuvaa oppimista. (Mt. 36.) Tasavertaisuuden näkökulma otetaan huomioon myös Bovallius-ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa: ”Erityisopetuksena järjestettävässä koulutuksessa on tärkeää turvata opiskelijoille tasavertaiset mahdollisuudet kasvaa tietoyhteiskunnan aktiivisiksi kansalaisiksi” (Bovallius-ammattiopisto 2011, 23).

Opinnäytetyön tekeminen oli paljon pidempi prosessi, kun sen alun perin oli tarkoitus. Opiskelu kokopäivätyössä olevana aikuisopiskelijana oli osittain onnistunutta ja osittain hyvin vaikeaa, koska omat voimat ja käytettävissä oleva aika oli rajallista. Tutkimuksen tulosten raportointi viivästyi ja se vaikutti monin tavoin negatiivisesti raportin parissa työskentelyyn. Tästä huolimatta aiheeseen perehtyminen on antanut uusia näkökulmia, lisää ammattitaitoa ja ideoita työskentelyyn erityisopiskelijoiden kanssa.

Sosiaalisen median mahdollisuuksia erityisopiskelijoiden ohjaamisessa ei pidä sivuuttaa vaan tutustua avoimin mielin aiheeseen ja käyttää hyödyksi uusi ja opiskelijoiden keskuudessa arkipäiväiseksi muodostunut väline. Sosiaalisen median ja ylipäätään internetin varjopuolia ei ole kuitenkaan tarpeen vähätellä. Sosiaalisen median maa-

ilmaan perehtyminen auttaa sekä ennakoimaan mahdollisia haittoja että tuo uuden kiinnostavan välineen opettamiseen, ohjaamiseen ja oppimiseen.

LÄHTEET

Aarnio A. & Multisilta J. 2011. Facebook ja Youtube – ne on meidän juttu. Kansallinen tutkimus lasten ja nuorten sosiaalisen median ja verkkopalvelujen käytöstä. Helsingin yliopisto. CICERO Learning.

<http://www.cicero.fi/files/Cicero/LastenjanuortensomeCICERO2012.pdf>

Aitamurto T., Heikka T., Kilpinen P., & Posio M. 2011. Uusi kultakausi. Kuinka sosiaalinen media mullistaa kaiken. Barrikadi-sarja No 21. Juva: WSOY.

Bovallius-ammattiopisto. 2009. Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat, 20 ov. (ATTO-aineet) Bovallius-ammattiopiston oppilaitoskohtaiset opetussuunnitelmat.

Bovallius-ammattiopisto. 2010a. Bovallius-ammattiopiston strategia vuosille 2010-2015. Hyväksytty johtokunnassa 25.8.2010.

Bovallius-ammattiopisto. 2010b. Vammaisten opiskelijoiden valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus ammatillisessa peruskoulutuksessa. Bovallius-ammattiopiston oppilaitoskohtaiset opetussuunnitelmat.

Bovallius-ammattiopisto. 2011. Opetussuunnitelman yhteinen osa 2010-2012. Hyväksytty ammattiopiston johtokunnan kokouksessa 26.4.2011. Bovallius-ammattiopiston oppilaitoskohtaiset opetussuunnitelmat.

Bovallius-ammattiopisto. 2012-2013a. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus (Valmentava I). Toteutussuunnitelma.

Bovallius-ammattiopisto. 2012-2013b. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus (Valmentava II). Toteutussuunnitelma.

Bovallius-ammattiopisto. 2014. SOME-ohjeet henkilöstölle. Päivitetty 28.2.2014.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot. 12.7.2010. Opetushallitus. Viitattu 22.3.2012.

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/amatilliset_perustutkinnot/elinikaisen_oppimisen_avaintaidot

Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Helsinki: Tammi.

Ikonen O. 1998. Oppimisesta. Teoksessa Kehitysvammaisten opetus Mitä ja miten? Toim. O. Ikonen. Kehitysvammaliitto ry. Helsinki: Hakapaino.

Jauhiainen R. Mielensterveysongelmat ja oppiminen. Jokeriportaali. Viitattu 27.10.2013

<http://www.amiedu.net/jokeri/oppiminen/mielensterveys.htm>

Kalliala E. & Toikkanen T. 2012. Sosiaalinen media opetuksessa. 2., uudistettu painos. Finn Lectura.

Kerola K., Kujanpää S. & Timonen T. 2009. Autismin kirjo ja kuntoutus. PS-kustannus. Juva: WS Bookwell.

Koulun perustaminen. n.d. Bovallius-ammattiopiston www-sivut. Viitattu 8.4.2013.
<http://www.bovallius.fi/web/saatio/historian-alasivu>, Säätien historia.

Kuikka P., Närhi V. & Seppälä H. 2010. Laaja-alaisten oppimisvaikeuksien tarkastelukulmia. Teoksessa Laaja-alaiset oppimisvaikeudet. Toim. P. Kuikka, V. Närhi ja H. Seppälä. Julkaisija: Niilo Mäki-instituutti. Porvoo: WS-Bookwell Oy.

Meriranta M. 2010. Aikamme mediatterminologia. Teoksessa Mediakasvatuksen käsikirja. Kuopio: Unipress Oy.

Michelsson K. & Miettinen K. & Saresma U. & Virtanen P. 2003. AD/HD nuorilla ja aikuisilla. Jyväskylä: Opetus 2000 (Atena), PS-Kustannus

Mitä ovat oppimisvaikeudet. 2013. n.d. Lahden seudun erilaiset oppijat. Viitattu 29.3.2014.

<http://www.oppimisti.fi/muutoppimisvaikeudet/lisaa-oppimisvaikeuksista>

Myyryläinen J. Koulutuspäällikkö Bovallius-ammattiopesto Pieksämäellä. Keskustelu 1.12.2011.

Mäntymäki M. 2012. Lapset ja nuoret sosiaalisessa mediassa. Teoksessa Tykkää tästä! Opettajan ammattietiikka sosiaalisen median arjessa. Toim. H. Niemi & R. Sarras. Juva: PS-kustannus, 9-21.

Nuoria nolottaa olla Facebookissa - "pelätään päivää, kun äiti lähettää ystäväpyynnön". Talouselämä: 28.12.2013. Viitattu 24.2.2014.

<http://www.talouselama.fi/uutiset/nuoria+nolottaa+olla+facebookissa++pelataan+paiava+kun+aiti+lahettaa+ystavapyynnön/a2223354?s=n>

Nuutila L. 2010. Yhdessä enemmän. Näkökulmia ammatillisen erityisopetuksen verkko-opetukseen ja -ohjaukseen. Haaga-Helian julkaisusarja Puheenvuoroja 4/2010. Vantaa: Multiprint.

Opetushallitus. 27.2.2012. Sosiaalisen median opetuskäytön suositukset. Viitattu 5.5.2014.

http://www.oph.fi/download/140104_sosiaalisen_median_opetuskayton_suosituks_t.pdf

Primus. Opiskelijahallinnon tietokantaohjelma. 12.6.2012.

Pönkä H: Avaimia sosiaaliseen mediaan. 5.6.2012. Diaesitys. Viitattu 18.6.2012.

<http://www.slideshare.net/hponka/luoti-some-hartov2>

Rantala I. Laadullisen aineiston analyysi tietokoneella. 2001. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. -näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin

lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Toim. J. Aaltola & R. Valli. Chydenius-instituutin julkaisu 3/2001. PS-kustannus. Jyväskylä:Gummerus kirjapaino Oy, 86-99.

Sanastokeskus TSK 40. 2010. Sosiaalisen median sanasto. Yleisiä käsitteitä. Viitattu 5.5.2014. http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/Sosiaalisen_medan_sanasto.pdf

Severi-oppimisympäristö. n.d. Materiaalipankki Bovallius-ammattopiston sivustolla. Viitattu 20.3.2013. <http://www.bovallius.fi/web/ammattopisto> materiaalit.

Sosiaalisen median ohjeet. 2010. Liikenne- ja viestintäministeriö. Sisäisiä julkaisuja 4/2010.

http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=964902&name=DLFE-10906.pdf&title=SJ4-2010_Sosiaalisen%20median%20ohjeet

Suomen virallinen tilasto (SVT): Tieto- ja viestintätekniiikan käyttö [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-3504. 2011, Liitetaulukko 8. Internetin käyttötarkoitukset 3 kuukauden aikana iän ja sukupuolen mukaan 2011, %-osuus väestöstä . Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 18.6.2012].

Saantitapa: http://www.stat.fi/til/sutivi/2011/sutivi_2011_2011-11-02_tau_008_fi.html

Tervetuloa Bovallius-ammattopistoon. 13.11.2012. Diaesitys.

Valli R. 2009. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Toim. J. Aaltola & R. Valli. PS-kustannus. Jyväskylä: Gummerus, 100-112.

Wuorisalo J. 2010. Sosiaalinen media oppimisen tukena – matkalla kohti avoimia, verkottuneita ja liikkuvia oppimisympäristöjä. Teoksessa Mediakasvatuksen käsikirja. Toim. M. Meriranta. UNIpress. Painettu EU:ssa, 87-102.

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

KYSELY BOVALLIUS-AMMATTIOPISTON OPISKELIJOILLE 2012

Olen nainen
 mies

Opiskelen valmentavissa opinnoissa
 ammatillisissa opinnoissa

Käytätkö internetiä?

kyllä käytän
 en käytä

Käytätkö sähköpostia?

kyllä käytän
 en käytä

Mitä seuraavista sivustoista sinä käytät usein?

YOUTUBE

FACEBOOK

IRC-GALLERIA

KUVAKE.NET

WIKIPEDIA

TWITTER

HABBO

SUOMI24

KAVERIPIIRI

Muu? Mikä?

Mikä internetissä on sinun mielestäsi hyvää?

Miksi pidät internetin käyttämisestä?

Onko internetin käyttämisessä sinun mielestäsi jotain huonoja puolia tai haittoja?

Kiitos vastauksestasi!

Liite 2. Kyselyn saatekirje opiskelijoille

Hei Opiskelijat!

Olen valmentava I-ryhmän ohjaaja ja teen töitä Bovallius-keskuksella. Työni lisäksi opiskelen sosionomiksi Jyväskylässä. Opiskeluuni kuuluu paljon tehtäviä eri aiheista. Yksi näistä tehtävistä on tehdä teille kysely, jonka aiheena on internetin käyttäminen.

Saat vastauspaperin, jossa on erilaisia kysymyksiä. Osaan kysymyksistä vastataan laittamalla rasti ja osaan kysymyksistä kirjoitetaan vastaus. Vastauspaperiin ei laiteta nimeä. Joihinkin kysymyksiin saattaa olla vaikea vastata. Pyydä silloin opettajalta tai ohjaajalta apua vastaamiseen.

Vastauksesi on minulle hyvin tärkeä, koska se auttaa minua opiskelutehtävieni tekemisessä ja koska on kiinnostavaa saada tietoa siitä, mitä internet-sivustoja nuoret käyttävät ja mitä he ajattelevat internetin käyttämisestä.

Kiitos jo etukäteen vastauksestasi ja mukavaa päivän jatkoa!

terveisin Jaana

Liite 3. Kyselyn saatekirje ryhmävastuuopettajille

Hei Opettaja!

Olen valmentava I-ryhmän ohjaaja Bovallius-keskuksella. Työn lisäksi opiskelen sosionomiksi Jyväskylässä. Tähän opiskeluun kuuluvat mm. työ-elämälähtöisen kehittämishankkeen toteuttaminen sekä opinnäytetyön tekeminen.

Kehittämishankkeena ja sen jatkoksi opinnäytetyönä selvitän, mitä sosiaaliseen mediaan kuuluvia sivustoja opiskelijamme käyttävät.

Lomakkeessa kysytään ”mitä seuraavista sivustoista sinä käytät usein?” Vastausvaihtoehdoiksi on tarkoituksella valittu vain **sosiaalisen median** sivustoja.

Avoimien rivien vastauksien ei tarvitse olla sosiaaliseen mediaan kuuluvia, vaan opiskelija voi vastata niihin, mitä haluaa eli millä sivustoilla käy usein. (Opiskelija saa itse määritellä, mikä hänen mielestään on usein)

Kyselyyn kuuluu myös avoimia kysymyksiä, joiden tarkoituksena on saada selville opiskelijoiden mielipiteitä internetin käyttämisestä.

Joihinkin kysymyksiin vastaaminen voi olla vaikeaa joten toivon että opiskelija saa tarvittaessa apua vastaamiseen. Mikäli jokin kysymys on liian vaikea, sen voi jättää avoimeksi.

Palauta vastaukset minulle 14.4.2012 mennessä.

Kiitos yhteistyöstä!

terveisin Jaana